Motion

1981/82: 1088

Lars Werner m. fl.
En ny utlänningslag, m. m.

Vänsterpartiet kommunisterna är starkt kritiskt till utlänningslagen – dels till innehållet, dels till att bristande hänsyn tagits till motsvarande lagstiftningsarbete i de andra nordiska länderna. Vi uttryckte också vår kritik när lagen antogs av riksdagen.

1. Borttagandet av återbrytningsrätten beträffande regeringens utvisningsbeslut har visat sig få mycket negativa följder. Det har förekommit att polisen, när den bedömt politiska verkställighetshinder, gjort politiska bedömningar och vägrat överlämna ärenden till invandrarverket.

Det finns ingen rationell motivering till att polisen skall ha större makt i verkställighetsärenden än vid avvisningar, där ju åtminstone en snabbprövning sker hos invandrarverket i samtliga fall där politiska skäl åberopas,

2. Det är av avgörande betydelse för flyktingars skydd i en avvisningssituation att det omedelbart föreligger rätt till juridiskt biträde. Det är en svår brist att detta inte innefattas av lagen. Man har här försummat att på ett enkelt sätt kraftigt stärka skyddet för flyktingar mot felaktiga avvisningar beslutade av polisen.

3. Den under punkt två påtalade bristen blir så mycket mer förödande för flyktingars rättssäkerhet som polisens anmälningsskyldighet till invandrarverket bortfaller om utlänningar avger nöjdförklaring. Här föreligger oerhörda risker att flyktingar i en pressande avvisningssituation och utan juridiskt biträde förleds eller luras av polisen att underteckna en nöjdförklaring. Så har skett i ett antal fall. Det finns ingen anledning att tro att polisens sätt att missbruka en nöjdförklaring kommer att upphöra.

4. B-flyktingar skall enligt propositionen på samma sätt som nu är fallet kunna vägras fristad i Sverige, om det föreligger särskilda skäl. Som bekant har regeringen år 1976 beslutat att det föreligger särskilda skäl mot att tillåta de turkassyrier som är B-flyktingar att stanna i Sverige därför att det redan finns så många här. Detta utgör en helt oacceptabel diskriminering av en folkgrupp. Polisen tolkar regeringens beslut så att alla turkassyrier skall avisas vid gränsen. Detta innebär att även de turkassyrier som är A-flyktingar inom denna grupp automatiskt avvisas av gränspolisen. Diskrimineringen av turkassyrier är moraliskt oförsvarlig och strider mot de förpliktelser vi åtagit oss enligt Genèvekonventionen om skydd för politiska flyktingar.

Dessutom är visumtvånget som tillämpas för alla turkiska medborgares inresa till Sverige en starkt diskriminerande åtgärd både för de turkiska medborgare som finns i utlandet och för dem som finns i Sverige. Därför borde detta omedelbart avskaffas.

5. Den nuvarande tillämpningen av bestämmelserna om tvångsåtgärder mot utlänningar är skandalös. Förvarstagandena sker på ett helt godtyckligt sätt. Utlänningen placeras normalt i häkte, där han mycket ofta i strid med gällande lagbestämmelser isoleras från yttervärlden.

En grundläggande förändring av bestämmelserna om förvar måste snarast komma till stånd. Förvarsinstitutet måste inskränkas kraftigt. En utlänning som tas i förvar bör ej förvaras i häkte utan i civil miljö, t. ex. något slags hotell eller liknande.

6. Bestämmelserna angående familjeanknytning mellan en utlänning och en person med uppehållstillstånd i Sverige är klart utlänningsfientliga och bör ändras. De medför i praktiken oöverstigliga hinder för äktenskap eller annat samboende mellan svenskar och utlänningar i Sverige. Effekten av reglerna blir tveklöst att en negativ syn på utlänningar kommer att börja breda ut sig. Vidare innebär de en inskränkning i svenska medborgares rätt att ingå äktenskap med utländsk medborgare.

7. FN:s flyktingkommissariat har lokalkontor i många huvudstäder för att övervaka flyktingkonventionens tillämpning. Eftersom inget lokalkontor finns i de nordiska länderna, vore det synnerligen önskvärt att ett sådant upprättas i Stockholm.

Det pågår utredningar i de andra nordiska länderna som skall lägga fram förslag till nya utlänningslagar i dessa länder. En harmonisering av lagstiftningen på detta område är av utomordentlig vikt. Ett samarbete i denna lagstiftningsfråga mellan de nordiska länderna bör omgående inledas inom Nordiska Rådet.

Slutligen vill vi fästa uppmärksamheten på följande förhållanden:

Gång på gång tvingas regeringen ompröva tidigare fattade beslut om avvisning, efter det att fallen har kommit till allmänhetens kännedom med hjälp av massmedia. Det är ett förhållande som vittnar om att den allmänna rättsuppfattningen inte sammanfaller med vare sig utlänningslagstiftningen eller – och framför allt – med den praxis som tillämpas i dag på det här området. Man kan dra slutsatsen att flyktingansökningarnas rättvisa och allsidiga behandling är avhängig av den uppmärksamhet som massmedia kan väcka. Vidare kan man dra den slutsatsen att regeringen antingen grundat sina ställningstaganden när det gäller avvisning på summariska, felaktiga eller bristfälliga bedömningar, eller också kännetecknas den tillämpade praxisen av en restriktivitet som inte har täckning i lagstiftningen och som tjänar helt andra syften än att garantera en rättvis behandling av asylsökande.

Med hänvisning till det anförda föreslås

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till ändring av utlänningslagen i enlighet med vad som anförs i motionen,
2. att riksdagen uttalar att ansträngningar bör göras för att ett av FN:s flyktingkommissariats lokalkontor förläggs till Stockholm.

Stockholm den 25 januari 1982

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk) C.-H. HERMANSSON (vpk)

NILS BENDTSON (vpk) BERTIL MÅBRINK (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk) ALEXANDER CHRISOPOULOS (vpk)